

PREGÓ DE LA FESTA DE SANT MAGÍ 2010

Miquel Pont Farré

Bona nit,

Després de tants anys sentint el pregó de Sant Magí fet per cerverins lletrats i plens d'estudis, jo només puc fer arribar la meva experiència de cerverí i pagès, fill de la placeta, que tota la vida ha viscut la festa des del costat de la capella.

Recordo, quan tenia uns 4 anys, acabada la guerra, la placeta plena de cavalls, els soldats que em feien jugar i jo que portava la seva roba a la iaia, que la feia bullir al corral, on l'escaldava amb lleixiu de cendra, perquè portaven un munt de paràsits i pollès.

No us puc explicar, com descriu el Josep M. Llobet, en el pregó de l'any 2007, com era la festa fa 400 anys i la seva llegenda a partir dels papers i com dos cerverins van fer el primer viatge per anar a buscar l'aigua... Jo començaré quan tenia uns 10 anys, a finals dels anys 40.

Passada la revolta de la guerra, la festa la van promoure 4 seminaristes empesos per la il·lusió que hi posava mossèn Arques. Després, es van organitzar els devots del sant, que no tots eren del barri, i des de llavors tot va tirar endavant. No hi havia problemes pels animals o ruquets que sempre han estat els protagonistes de la festa.

Es donava el cas que si hi havia algun jove que no fes de pagès i volgués guarnir una carga, anava amb algun veí que tingués 2 animals (que eren la majoria, ja que necessitaven el parell per treballar la terra) i en feia servir un. Els capitans es renovaven cada dos anys i eren 4: 2 del carrer Buidasachs i 2 del carrer Sant Magí. Els diners es guardaven en una caixa de fusta que tenia 3 panys i 3 claus; 3 dels capitans tenien clau i el quart feia de secretari.

Pels dies de la festa, com que no teníem la "vela", que s'havia perdut durant la guerra, es feia servir la del barri de Sant Cristòfol i la del barri de Carme, que, en ser més petites i de fora mida, es completaven amb les borrasses de collir olives i sacs de roba que s'ajuntaven, cosint-ho tot amb agulles saqueres i fil d'empalomar. Els més joves enfilàvem les agulles a les iaies, que anaven cosint. La vela nova es va poder comprar l'any 1968 i va costar 13.613 pts, una mica més de 81 €, tot un capital. Aquell mateix any i degut a una ventada i als fils de la llum que travessen la placeta, ja se'n va cremar un tros i es va haver d'arreglar.

La gent del camp de la nostra comarca ha estat sempre molt respectuosa amb la

religió; eren devots dels sants i les mares de Déus trobades, que normalment eren els patrons dels seus pobles i els tenien molta veneració.

Entre ells hi havia, com no, el nostre Sant Magí. Jo tinc dos records molt significatius. Un amb el pare Fabià. Una vegada, mentre estàvem traginant garbes per anar cap a l'era per batre, en un giravolt d'un camí molt estret vam bolcar la càrrega i el carro. A part de l'enrenou de tornar a carregar les garbes i del gra que es perdia, hi havia el perill que l'escalé prengués mal perquè quedava enganxat als braços del carro. El pare, que era un home que no anava mai a missa degut als mals records de quan feia d'escolà a Fonolles, el primer que va dir tot desesperat va ser: "Sant Magí gloriós".

L'altre cas va ser un dia de batre: de bon matí semblava que havia de fer un bon dia. Al fons hi havia calçada, senyal de canvi de temps, però semblava que havia d'aguantar bé. Però quan estàvem girant la quarta tanda amb un vent seré fresquet i agradable, de cop i volta es va girar un vent que venia del costat de Les Oluges, amb uns núvols blancs que no assenyalaven res de bo. De seguida vam tenir allà l'amo de les terres, el Javier de Cal Muntanyes, de les quals nosaltres n'èrem els parcera, per veure si ja es podia treure palla i amuntegar el gra però, de cop, el cel va començar a tapar-se amb uns núvols negres i va fer un llamp i un tro tan fort que amb prou feines vam tenir temps de treure les mules i posar-les a la cabana abans no comencés a ploure.

En aquell moment, quan ja teníem les mules a dins de la cabana, l'home tercer, el Joan Garxet, tot decidit se'n va anar cap a fora, es va agenollar al mig de l'era, es

va treure la gorra i, tot devot, va començar a dir l'oració: "Sant Lluc, Sant Marc, Santa Bàrbara i Santa Creu, d'aquesta ens salvareu", però va començar a ploure més fort, amb unes pedres de la mida dels ous de perdiu. Com que el Joan no es bellugava, el Javier i el pare el van tancar amb la manta de les mules; al cap d'un moment, veient que la cosa no parava es va alçar i va cridar ben fort: "Recollons Sant Magí gloriós, avui fotarem una bona panada".

Amb tot això us vull dir que, tant si s'era creient o no, tant si s'havia acabat de batre com si no, quan arribava el dia 15 d'agost, tot quedava parat perquè s'havia d'anar a Sant Magí de la Brufaganya a buscar l'aigua miraculosa i a venerar el Sant. Per a mi, això era la veritable devoció.

El dia 15 al matí es feien els preparatius: s'engreixaven les rodes i es posava la vela al carro, tant per protegir del sol com per si pel camí es posava a ploure; es raspallava la mula i s'omplien les bosses del carro, principalment de palla i d'alfals, que era per menjar els animals i per dormir. Els argadells amb els càntirs es portaven lligats al capçalet del darrere el carro, al costat de la cistella on la mare hi havia col·locat les carmanyoles amb el menjar del dia; el pa ja el compràvem a Santa Coloma.

Aquell dia es dinava una mica més aviat; tothom es reunia amb els carros davant els safarejos de Sant Francesc, on antigament hi havia un hostal, i quan semblava que ja hi era tothom, sortíem tots plegats cap a La Brufaganya. Cap al tard s'arribava a la Plaça de les Fonts de Santa Coloma; les mules es posaven en cases que feien d'hostal on la gent anava

a dormir a la pallera. En acabar de sopar, els homes feien alguna partida de cartes o anaven a la taverna, mentre les dones feien petar la xerrada i els menuts dormíem a les bosses dels carros; a la matinada del dia 16 es reprenia la marxa.

Com a anècdota us diré que, com que la canalla dormíem a les bosses dels carros, moltes vegades no ens despertàvem fins a mig camí o bé directament fins que arribàvem a les fonts de Sant Magí.

Quan arribàvem a les fonts, és quan es veia veritablement la devoció a l'aigua miraculosa, ja que els que no s'havien d'encarregar de les mules, se n'anaven directament a les fonts i era tot un espectacle veure com els homes es treien la gorra, l'armilla i la faixa, la camisa i els pantalons fins a quedar-se, a ple estiu, amb la samarreta de màniga llarga i els calçotets "enfelpats" per estirar-se a la pica on rajaven les fonts. Les dones es treien les mitges i s'arremangaven les faldilles i es rentaven les cames fins al genoll.

Després del primer contacte amb l'aigua, tothom tenia feina: els homes i els nois a omplir càntrics o a fer boix; les dones i la canalla a fer espígol, mentre algunes mares començaven a preparar el dinar.

Els capitans, acompanyats de tothom que ho volgués, anaven a dalt al Santuari; a la rectoria signaven el llibre de l'església i feien entrega del cantiret al rector, que els donava el certificat conforme l'aigua que hi havia en els càntrics era la de les fonts.

Recordo que amb l'Eduard de cal Caragol, baixàvem del Santuari cap a les fonts passant per uns senderols de la muntanya per on, segons la llegenda, els

El Miquel llegint el pregó. Foto de Sebastià Caus

soldats romans van arrossegar l'anacoreta Sant Magí. I allà era on trobàvem alguna que altra mata de gavernera o roser bord amb les roses blanques de quatre pètals amb uns esquitxos vermells que, continuant amb la llegenda, era la sang de Sant Magí, que va tacar les roses blanques quan l'arrossegaven muntanya avall... Malauradament fa molt de temps que ja no se'n veuen.

Mentrestant la resta de maginets que s'havien quedat a baix es feien càrrec de les mules amb unes menjadores improvisades amb borrasses penjades als braços dels carros. Al migdia es feia la missa sobre les fonts, es dinava i es feia la migdiada...

Així passava la tarda fins que aprofitant

l'última hora de sol, arribava l'hora de sopar i anar a dormir que, per nosaltres era el millor moment del dia, ja que la màxima il·lusió era dormir en aquells enormes roures que estaven buits per dins i eren tant grans que es necessitaven 8 homes estirats de braços per donar-los la volta, com si ballessin sardanes. En aquells forats, ens ajocàvem 4 o 5 menuts, embolicats amb la manta disposats a passar-hi la nit, a riure molt i a dormir poc.

L'endemà al matí es carregava l'aigua, el boix i l'espígol als carros i començava el camí de tornada. Es parava a Santa Coloma, on es donava menjar i beure a les mules mentre la gent feia un mos i, sobre les 7 de la tarda del dia 18 d'agost s'arribava a Cervera. Mentre els campaners ens donaven la benvinguda, es baixava pel carrer Major fins a la placeta, tot fent l'entrada de l'aigua.

Als anys 70, la vida a Cervera canvia. Canvia la vida social; s'hi instal·len fàbriques com Ibèria Ràdio i les 3VVV o la càrnica L'Agudana. La gent es ven les mules, alguns es compren un tractor i altres comencen a plegar de pagès per anar a treballar a aquestes fàbriques... Segons la

premsa local, Sant Magí havia mort quan, en realitat, tal i com va dir el Magí Raich en el seu pregó de l'any 2001, estava a la UCI; però gràcies a molts cerverins, veïns o no del barri, que van sortir a l'ajut de la festa i ens van donar un cop de mà (vull dir de diners), s'ha pogut reflotar fins a convertir-la en el que és avui dia: 10-12 animals que fan l'entrada i repartiment de l'aigua quan ja fa anys que les mules i els ruquets han deixat de ser un element més de casa, i haver-los de llogar suposa una gran part del pressupost total de la festa; amb pares fills i néts seguint la comitiva en l'entrada i repartiment de l'aigua, una Plaça Major plena, una placeta amb quitxalla fent còssos... tot per celebrar una festa més popular que religiosa, on tothom hi te cabuda.

En nom del barri de Sant Magí i en el meu propi, moltes gràcies i que duri per molts anys. Per la nostra part de ganes no en faltaran, ja que hi ha un bon planter de jovent i una bona direcció que amb el vostre ajut, ens veiem capaços de tirar endavant durant molt de temps.

Moltes gràcies i bona nit.